

ISONKYRÖN VANHA KIRKKO PÄÄSIÄISENÄ 1993

Vierailin pääsiäisajelulla 11.4.1993 poikani Konstantinoksen kanssa Isonkyrön vanhassa kirkossa. Mustavärikkiset olivat pesimäpuuhissa kirkkomaan kaakkoisosan vanhoissa jalokuusissa. Jäät olivat lähdössä joesta, seutu henki rauhaa.

Kirkon ympäristö on hyvin hoidettu, mutta ei kruusattu. Kirkkorakennus on ulkoa hyvässä kunnossa, mutta katto alkaa jo vaatia tervausta. Myös sisällä tilat ovat pääpiirteissään kunnossa niin sakaristossa, runkokuoneessa kuin asehuoneessa.

Sakaristonoven itäpielen alaosasta salin puolella on rappaus irronnut puolen metrin laajuisella alueella, samoin tästä n. 1,5 m itään. Myös Israel Alfthanuksen muistotaulun ja sen vieressä pohjoisikkunan alapuolella on rappauksessa vaurioita.

Sakaristonovessa rappauksen alta paljastuneet kourutiilet ovat ulkonäkönsä perusteella selvästi uusia tai ainakaan ne eivät ole keskiaikaisia. Tiilen leveys on n. 14 cm, paksuus 9 cm. Kourun läpimitta on 9,5 cm.

Asehuoneen laipion pohjois- ja koillisosassa on ruskeita vesivaurion jälkiä. Lankut eivät näytä märiltä ja ollessani asehuoneen ullakolla tutkimassa vanhaa kattotuolia 11.7.1991 ei vuotopaikkoja tai kosteutta näkynyt.

Runkokuoneen itäseinässä näkyy kuori-ikkunan pohjoispuolella alkuperäisen ikkunan pohjoispielen tiiliä nykyisen ikkunan kaaren yläosan imitoituun harkotukseen asti. Vanhojen tiilien sarja päättyy alhaalla kiveen. Nykyisen ikkunan penkki on maasta 1,85 m korkeudella kun taas alkuperäisen penkki näyttää olleen mainitun kiven perusteella n. 3 m korkeudella. Koska uuden ikkunan kaariharkotuksen yläpuolella on pelkkää kivipintaa eikä lainkaan korjausjälkiä, on alkuperäinen ikkuna ollut hyvin pieni samaan tapaan kuin esim. Keminmaan tai Perttelin kirkkojen kuori-ikkuna. Vanhoja pielitiiliä näkyy myös ikkunan eteläpuolella.

Kuori-ikkunan eteläpuolella kaaren alun kohdalla on kivi tunnettuine 1304-lukuineen. Se on tehty siten, että kivessä olevaa luontaista pehmeän ja siten syöpyneen kiven rengasta on syvennetty ja saatu muodostumaan numero 0. Tämän ympärille on sitten hakattu kovaan kiveen numerot 13 ja 4 ja näin on saatu vielä tänäänkin maantien varressa Tielaitoksen tauluissa oleva rakentamisvuosiluku 1304.

On vaikea sanoa, koska numerot on hakattu kiveen; ainakin ne on J.R. Aspelin merkinnyt piirroksensa vuodelta 1871 (ks. Kulttuurihistorian osaston kuva-arkis-

to). Numeroiden "tyylistä" päätellen ne hakattiin 1800-luvulla. Mitään tekemistä kirkon tai jonkin sen osan rakentamisen kanssa numerosarjalla ei tietenkään ole.

Runkohuoneen eteläseinän läntisimmän ikkunan korkeus maasta on 2,1 m.

Asehuone liittyy verraten erikoisella tavalla runkokuoneeseen. Sen länsiseinän alin (1.) ja 2. kivi eivät työnnä runkokuoneen eteläseinään, 3. työntyy, 4 ei työnnä, 5. työntyy, 6.-8. eivät työnnä, kun taas ylimmästä kivistä ei voi päätellä. Joka tapauksessa lienee melko varmaa, että runkokuoneen eteläseinä ja asehuoneen länsiseinä on rakennettu samanaikaisesti. Tämä sillä edellytyksellä, etteivät työntyvät kivet ole runkokuoneen eteläseinään jätettyjä sidekiviä. Toisaalta asehuoneen itäseinän kivet työntyvät johdonmukaisesti runkokuoneen eteläseinään n. 2,5 m korkeuteen asti. Tästä ylöspäin seinät ovat molemminpuolisessa liitoksessa.

Asehuoneen ulko-ovi on alunperin ollut 0,5 m nykyistä lännempänä. Nykyisen oven lukkokilvessä on vl. 1853 ja merkintä N:o 2. Kuori-oven lukkokilvessä on sama vl. mutta merkintä N:o 1.

Asehuoneen näyttelyssä säilytetään kuori-ikkunasta korjauksen aikana otettua tiiltä, johon on ennen polttoa sormella tehty vl. 1706. Tiilen mitat ovat 20,5 x 11 x 7 cm. Sakaristosta taas on tiili, jossa on vuosiluku 1731. Sen koko on 21 x 10 x 8,5 cm. Näyttelyssä olevan kauniin hienojälkisiä kaiveruksia ja nimikirjaimia, jotka soisi joskus tulevan dokumentoiduiksi. Kellon kulmissa on tasavartinen ristikaiverus. Asehuoneen lämpötila oli + 10 ast. C.

Kirkossa valmisteltiin häitä. Kysyin kirkonpalvelijalta, miten kirkkoa käytetään talvisaikaan. Hän kertoi, ettei juuri lainkaan, mutta keväällä pääsisäisestä lähtien alkaa olla häävarauksia. Viime vuodenvaihteessa järjestettiin kirkossa keskiyöllä hartaushetki. Tilaisuus oli ensimmäinen. Se keräsi toistasataa henkeä ja sitä aiotaan jatkaa.

Vaasassa 11.4.1993

 Markus Hiekkänen